

Министерство образования Республики Беларусь
Учреждение образования
"Республиканский центр экологии и краеведения"

Дополнительное образование детей и молодёжи. Традиции и приоритетные направления

Материалы международной научно-практической
конференции

(Минск, 21-22 октября 2020 года)

РОЛЯ МУЗЕЯ ў СТАНОВЫ АДУКАЦЫ ў ФАРМІРАВАННІ ІНФАРМАЦЫЙНАЙ КУЛЬТУРЫ НАВУЧЭНЦАў

*Кушняроў Вадзім Анатольевіч, выкладчык УА
“Мар’інагорскі дзяржаўны ордэна “Знак
Паішаны” аграрна-тэхнічны каледж імя
У. Е. Лабанка”, пасёлак Мар’іна, Мінская
вобласць*

Анатацыя. Інфармацыйная культура навучэнца з’яўляецца складаючай часткай агульнай культуры сучаснага чалавека. Адна з задач установы адукацыі (а музей з’яўляецца яе неад’емнай часткай і дзейным сродкам выхавання) – навучыць падростаючае пакаленне жыць у інфармацыйным свеце, умець знаходзіць і выкарыстоўваць неабходныя веды.

Ключавыя словы: музей гісторыі ўстановы адукацыі, культура, інфармацыя, інтэрнет-прастора, камунікацыя.

У цяперашні час валоданне неабходнай інфармацыяй становіцца галоўным інструментам у любой сферы чалавечай дзейнасці. Адна з задач установы адукацыі (а музей з’яўляецца яе неад’емнай часткай і дзейным сродкам выхавання) – навучыць падростаючае пакаленне жыць у інфармацыйным свеце, умець знаходзіць і выкарыстоўваць неабходныя веды. Не сакрэт, што

асноўнай крыніцай інфармацыі для навучэнцаў з'яўляецца інтэрнет-прастор. Але пошук неабходнай інфармацыі – малая доля таго часу, які яны праводзяць у віртуальным свеце.

З'яўленне разнастайных творчых конкурсаў з наступным размяшчэннем творчага прадукту ў сусветнай павуціне – добрая дапамога ў фарміраванні і выхаванні інфармацыйнай культуры падлеткаў. У час, калі моладзь апынулася ў неабмежаванай інтэрнет-прасторы, важна дапамагчы падрастаючаму пакаленню навучыцца правільна ёй карыстацца. Інтэрнет адкрывае магчымасці не толькі для пазнання рэчаіснасці, набыцця большага аб'ёму ведаў, але і для самапрэзентацыі.

Задача кіраўніка народнага музея, а таксама зацікаўленых выкладчыкаў – не проста прымяняць прыёмы, якія дазваляць актывізаваць творчасць навучэнцаў, а паказаць прыклад карыснага прымянення інфармацыйных сродкаў. Вырашэнне дадзенай задачы можна дасягнуць праз арганізацыю ўдзелу навучэнцаў у конкурсах.

Візуальная інфармацыя, інтэрактыўны дэманстрацыйны матэрыял – асноўныя напрамкі выкарыстання інфармацыйна-камп'ютарных тэхналогій. Навучэнцы прывыкаюць працаваць з інтэрнэт-рэсурсамі: шукаць, параўноўваць, аналізаваць, трансфармаваць, даследаваць новае і ствараць свае праекты. А калі створаныя імі праекты размешчаны на адукацыйных сайтах, то гэта з'яўляецца добрым штуршком да наступнай прадуктыўнай дзейнасці: адна справа, калі ты сам размяшчаеш фотаздымкі, інфармацыю, і зусім іншая – калі тваёй работай ацанілі дарослыя, педагогі, кіраўніцтва, і вынікам твайго поспеху стала публічнае прадстаўленне тваёй дзейнасці не ў сацыяльных сетках, а на сайтах, якімі карыстаецца сур'ёзная аўдыторыя.

Так, напрыклад, упраўленне дыстанцыйных адукацыйных паслуг адукацыйнага цэнтра Навукова-метадычнай установы “Нацыянальны інстытут адукацыі” Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь запрашала прыняць удзел у праекце “Віртуальная фотазамалёўка «Мая родная вуліца»”, які прысвечаны Году малой радзімы і накіраваны на стварэнне ўмоў для захавання і папулярызавання гісторыка-культурнай спадчыны розных рэгіёнаў Беларусі. Асноўнымі задачамі правядзення праекта былі наступныя: знаёмства ўсіх зацікаўленых з унікальнай спадчынай і традыцыямі розных рэгіёнаў Беларусі; падтрымка творчых ініцыятыў; спрыянне развіццю інфармацыйнай культуры ўдзельнікаў праекта.

Для ўдзелу ў гэтым праекце неабходна было выканаць творчую работу – фотазамалёўку – серыю фатаграфій, якія ў адвольнай мастацкай форме распавядаюць пра сваю родную вуліцу і могуць быць выкананы ў інфармацыйна-пазнавальным або лірычным жанрах. Матэрыял павінен суправаджацца кароткімі тэкставымі каментарыямі. Усе работы размяшчаліся на нацыянальным адукацыйным партале (<http://www.adu.by>) у раздзеле “Мая родная вуліца”. Для ўдзелу ў праекце забаранялася падаваць матэрыялы, якія раней былі размешчаны ў інтэрнэце.

Навучэнцы нашага каледжа пад кіраўніцтвам выкладчыкаў выканалі тры работы, прысвечаныя родным вуліцам: “У сэрцы Беларусі (вуліца Кастрычніцкая горада Мар’іна Горка)”, “Вуліца Рудовіча ў пасёлку Мар’іна”, “Вуліца Савецкая – цэнтральная вуліца агарарадка Пухавічы”. Праекты былі размешчаны на адукацыйным партале <http://www.adu.by>, а таксама афіцыйных старонках нацыянальнага адукацыйнага партала ў сацыяльных сетках Facebook, ВКонтакте.

Выкарыстанне ІКТ не толькі значна павышае эфектыўнасць адукацыйнага працэсу, але і дапамагае стварыць больш прадукцыйную атмасферу падчас гэтага працэсу, зацікавіць навучэнцаў асобай выкладчыка і раскрыць творчыя здольнасці.

Варта адзначыць, што музейныя мерапрыемствы выклікаюць цікавасць не толькі навучэнцаў, але і выкладчыкаў. Адна з прапаноў народнага музея – гэта квэст “Вандроўка па вуліцы Рудовіча ў пасёлку Мар’іна”, прыўрочаны часу малой радзімы. Гэта інтэграваны інтэрактыўны праект кіраўніка народнага музея, выкладчыка гісторыі і наведвальнікаў аб’яднанні па інтарэсах “Старонкі гісторыі” і “Мінуўшчына”. Заданні квэста былі зашыфраваны пры дапамозе генератара QR-код. QR-код набывае ўсё большую папулярнасць, але ўсё ж застаюцца тыя, хто не разумее, што значыць гэты “чорна-белы квадрат”. Прапаноўвачы вандроўку ў такой форме, мы не толькі прыцягнулі ўвагу да гісторыі ўстановы адукацыі і каштоўнасцей малой радзімы, але і данеслі такую неабходную сёння інфармацыю пра QR-коды, якія сустракаюцца на кожным кроку.

Дадзены праект прэзентавалі навучэнцы падчас фестывалю “АРТ-вакацыі” разам з такімі інфармацыйнымі прадуктамі як сайт народнага музея і інтэрактыўныя гульні цыкла “Я з гэтай краіны”. Шмат хто з калег з іншых сярэдніх спецыяльных устаноў адукацыі адзначыў не толькі

цікавасць і даступнасць выкарыстання такой формы праведзення мерапрыемстваў, але і яе карысць, у тым ліку і ў фарміраванні і выхаванні інфармацыйнай культуры навучэнцаў.

Багатая, шматгадовая гісторыя Мар'інагорскага аграрна-тэхнічнага каледжа адлюстравана ў народным музеі гісторыі ўстановы адукацыі. Трапляючы ў яго, наведвальнікі сутыкаюцца з рознымі нечаканасцямі. Напрыклад, што дваюрадны дзядзька Якуба Коласа быў загадчыкам навучальнай часткі і выкладаў матэматыку і фізіку, што на юбілей Янкі Купалы, які ён адзначаў у доме творчасці беларускіх пісьменнікаў, што размешчаны недалёка ад установы адукацыі, былі перададзены прысмакі з нашага гадавальніка, што беларускі драматург Васіль Гарбацэвіч, аўтар п'есы “Чырвоныя кветкі Беларусі”, прысвечанай Міхаілу Рудовічу, імем якога названа цэнтральная вуліца пасёлка Мар'іна, таксама выкладаў у нашай установе адукацыі. Дзейнасць беларускіх пісьменнікаў стала пляцоўкай для фарміравання інфармацыйнай культуры. Выкарыстоўваючы такія праекты беларускага тэлебачання як “Святло далёкай зоркі” і “Запіскі на палях”, мы звяртаем увагу навучэнцаў, што інфармацыя можа мець самы разнастайны характар, што яе пошук не зводзіцца да аднаго радка ў пошукавіку, што ёсць інфармацыя, якая не проста дапаможа атрымаць добрую адзнаку і павысіць узровень ведаў, а зробіць цябе прываблівым суб'яседнікам, маладым чалавекам, з якім захочацца прадуктыўна вабіць час аднагодкам, так і дарослым. Тэлевізійныя праекты служаць узорам для стварэння ўласных інфармацыйных прадуктаў: відэаролікаў, распрацовак інтэлектуальных гульняў. Іх важнасць не толькі ў змесце, яшчэ яны даюць магчымасць чуць узорную прыгожую беларускую мову. Беручы іх за аснову, мы разам ствараем тое, што актуальна для гісторыі малаой радзімы – нашага каледжа.

Калі інтэрнет-прастора застаецца асноўнай крыніцай інфармацыі для сучаснага навучэнца, то трэба штодзень звяртаць яго ўвагу і на тыя крыніцы, што былі раней, пры гэтым застаюцца актуальнымі і сёння. Зараз мы рэдка бачым маладога чалавека з газетай. Таму неабходна выкарыстоўваць такія формы арганізацыі дзейнасці на музейных занятках, на якіх без газеты нічога не атрымаецца. Таму ў нас распрацаваны такія праекты як “Жыць у цэнтры Беларусі – быць у тэме ўсіх падзей”, “Па старонках газеты «Пухавіцкія навіны»”, “Газетныя цікавасці”. Улічваючы, што наша ўстанова адукацыі выпусціла болей за 30 тысяч выпускнікоў, якія знайшлі сябе не толькі ў аграрна-прамысловым комплексе, а і ў іншых сферах дзейнасці, таму рэдка які нумар рэгіянальнай газеты “Пухавіцкія навіны” абыходзіцца без таго, каб імя выпускніка не сустрэлася на яго старонках. Гэта і ёсць адно з нашых заданняў: прачытаць, адшукаць, прэзентаваць, атрымаць маленькую ўзнагароду – яно становіцца маленькім спаборніцтвам для навучэнцаў, а выкладчыкі дасягаюць самых розных мэт: пашырэнне сферы выкарыстання класічнага перыядычнага друку, прыцягненне ўвагі да мінулага і сучаснага рэгіёна, развіццё камунікатыўных якасцей навучэнцаў.

Можна адзначыць галоўную асаблівасць арганізацыі работы народнага музея ў выхаванні навучэнцаў: у народным музеі гісторыі нашай установы адукацыі працуюць зацікаўленыя выкладчыкі, сваім уласным прыкладам удзелу ў розных мерапрыемствах яны прыцягваюць да сумеснай дзейнасці навучэнцаў і калег, і ўсе разам развіваюць і выхоўваюць свае лепшыя якасці, сярод якіх не апошняе месца займае інфармацыйная культура і яе працяўленне.

Такім чынам, для таго каб стаць паспяховым членам сучаснага грамадства, чалавек павінен валодаць высокім узроўнем інфармацыйнай культуры, якая ўключае наступнае: уменне грамадна фармуляваць свае інфармацыйныя патрэбы; праца з рознымі крыніцамі інфармацыі, пошук і выбар неабходнага матэрыялу, сістэматызацыя і абагульненне, крытычнае стаўленне; эфектыўнае выкарыстанне не толькі камп'ютарных, але і тэлекамунікацыйных тэхналогій; на аснове атрыманых звестак і ведаў канкрэтнае і эфектыўнае вырашэнне інфармацыйных праблем.

Мы жывём у час, калі даступна шмат інфармацыі, але гэта не азначае, што ўся інфармацыя – гэта веды. Задача старэйшых навучыць навучэнцаў арыентавацца ў бясконцай разнастайнай інфармацыі, выбіраць тую, якая прынясе карысць і сабе, і тым, хто знаходзіцца побач – выбіраць веды. Асабісты поспех асобнага навучэнца вызначаецца ў тым ліку і тым, як ён будзе падрыхтаваны да інфармацыйнай дзейнасці, навучыцца аналітычна і крытычна ацэньваць сітуацыю і прымаць адказныя рашэнні, а таксама ўменнем творча працаваць з інфармацыяй. Мы павінны комплексна фарміраваць якасці, якія забяспечваюць эфектыўную дзейнасць ва ўмовах зменлівасці інфармацыі. Народны музей гісторыі ўстановы адукацыі стварае ўмовы для фарміравання такіх кампетэнцый навучэнцаў, якія забяспечваюць у будучым і паспяховасць, і прафесіяналізм, і псіхалагічны камфорт у асабістым жыцці.

РАДЗІМАЗНАЎСТВА ЯК АСНОВА ДАСЛЕДЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ ДЛЯ НАВУЧЭНЦАЎ СЯРЭДНЯЙ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ УСТАНОВЫ АДУКАЦЫІ

*Свірыдава Алена Валянцінаўна, выкладчык,
кіраўнік народнага музея гісторыі ўстановы
адукацыі "Мар'інагорскі дзяржаўны ордэна
"Знак Пашаны" аграрна-тэхнічны каледж імя
У.Е. Лабанка", пасёлак Мар'іна, Мінская
вобласць*

Анатацыя. Фарміраванне ў моладзі пачуццяў патрыятызму і грамадзянскасці, актыўнай жыццёвай пазіцыі – найважнейшы клопат установы адукацыі. Выхаванне і навучанне праз радзімазнаўства – гэта той напрамак, пры якім не толькі вырашаецца задача выхавання грамадзяніна і патрыёта краіны, але і развіваюцца лепшыя здольнасці навучэнцаў – сярод якіх – прага да спазнання таямніц малой радзімы.

Ключавыя словы: радзімазнаўства, патрыятызм, грамадзянскасць, выхаванне, даследчая дзейнасць.

Што можа быць больш пачэсным для педагога, як навучыць навучэнцаў любові да зямлі бацькоў? Выхаваць патрыёта, заахвочваючы творчымі справамі, якія спачатку можна ажыццяўляць разам з выкладчыкамі, а пасля – самастойна, і яшчэ лепей – стаць настаўнікам для іншых: таксама умець заахоціць, падзяліцца ўжо набытымі ведамі, разам прайсці па цікавай сцежцы ад любазнаўчага пытання да поспеху.

Каб задаволіць пазнавальныя патрэбы і здольнасці навучэнцаў, якія сёння вучацца ў сярэдняй спецыяльнай установе адукацыі, паглыбіць іх, трэба прапанаваць ім нейкія новыя жыццёвыя факты, з'явы, якія зацікавілі б іх, якія да таго ж знаходзяцца недзе побач. А фактаў такіх шмат, бо ў нашым каледжы вучацца навучэнцы з розных рэгіёнаў нашай краіны. Большасць з іх ужо спазналі таямніцы сваёй малой радзімы – таго месца, адкуль яны прыехалі, і гатовы для спасціжэння новага.

Багатыя краязнаўчыя матэрыялы народнага музея гісторыі ўстановы адукацыі дапамагаюць прывіць навучэнцам цікавасць да вывучэння таямніц гісторыі, выхаваць у іх пачуццё любові да сваёй малой радзімы, да якой я заўсёды адношу і месца, дзе набываем адукацыю, гонару за яе вялікае гістарычнае мінулае, за таленавітых землякоў і выпускнікоў [1].

Выкарыстанне краязнаўчага матэрыялу ў арганізацыі даследчай дзейнасці павышае цікавасць да вывучэння гісторыі малой радзімы, у навучэнцаў узнікае жаданне не толькі да пошукавай і даследчай дзейнасці, але і да духоўнага пазнання роднага краю – радзімазнаўства.

Усе праекты, якія былі распрацаваны за апошні час, маюць краязнаўчую аснову. Тэматыка даследаванняў разнастайная. Трапляючы ў народны музей гісторыі каледжа, кожны мае магчымасць пракласці сваю сцежку даследавання. Некага цікавяць назвы ўстановы адукацыі, а мы прайшлі шлях станаўлення і развіцця ад сельскагаспадарчай школы да аграрна-тэхнічнага каледжа – за 144 гады нашага існавання назва ўстановы мянялася 13 разоў. Здавалася б: усяго 13 радкоў на стэндзе – а якая прастора для даследчай дзейнасці! І развіццё адукацыі ў краіне, і дасягненні ў сельскагаспадарчым навучанні, і змены ў правапісе, і беларусізацыя, і ўзнагароды, і новыя імёны ...Тое, да чаго прывыкла ўжо больш дарослая аўдыторыя, становіцца прываблівай загадкай для таго, хто адкрывае новую старонку свайго жыцця. Працяглая гісторыя існавання ўстановы адукацыі адлюстроўвае практычна ўсе значныя гістарычныя падзеі, якія адбываліся на тэрыторыі нашай краіны. Навучэнцам цікава "прымяраць" вядомыя гістарычныя факты на гісторыю малой радзімы.

У мінулым навучальным годзе мы стварылі работу "Страчаная спадчына" для ўдзелу ў епархіяльным конкурсе літаратурна-даследчых работ "Праваслаўныя святыя і святыні Барысаўскай Епархіі", у лістападзе 2019 года работа адзначана дыпламам III ступені, а яе аўтар Лахадыр Іван узнагароджаны каштоўнымі падарункамі і быў запрошаны на ўрачыстыя мерапрыемствы Барысаўскай Епархіі. Работа прысвечана з'яўленню ў пасёлку храма, з якога пачынаецца гісторыя ўстановы адукацыі. Яго ўзарвалі ў 1939 годзе. Але праз 80 гадоў з'явіўся новы – адзіны храм на тэрыторыі сярэдняй спецыяльнай установы адукацыі ў нашай краіне. Івану цікава працаваць над гэтай тэмай не толькі таму, што ён цікавіцца гісторыяй, у тым ліку і праваслаўем, а яшчэ і таму, што ён нарадзіўся і вырас у пасёлку Мар'іна, тут нарадзіўся яго бацька пасля таго, як у канцы 1960-х гг. сюды маладымі спецыялістамі прыехалі працаваць яго дзед і баба. Падлетку важна і ганарова захоўваць памяць пра сваіх продкаў, пра зямлю, на якой яны жылі і працавалі, разам ішлі да перамог.

Гісторыя з'яўлення храма Успення Багародзіцы неаднаразова была прадстаўлена ў самых розных варыянтах. Як правіла, яна выклікае цікавасць наведвальнікаў розных узростаў, бо ў апошні час усё больш і больш людзей звяртаецца да веры і ўсяго, што з ёй звязана. Для маладых людзей штуршком для асаблівай увагі стала з'яўленне храма Святой Таццяны – апякункі студэнцтва – ён размешчаны ў самым цэнтры пасёлка Мар'іна, таму яго ніяк не мінеш, спяшаючыся на заняткі.

Пачаткам даследчай дзейнасці ў гэтым напрамку сталі праблемныя пытанні: “Ці ведаеце вы, што храм Святой пакутніцы Таццяны ў пасёлку Мар'іна – першая і пакуль адзіная часоўня ў нашай краіне, пабудаваная на тэрыторыі сярэдняй спецыяльнай установы адукацыі?”, “Ці думалі над тым, чаму яна пабудавана менавіта ў нас?”. Другі цікавы факт – святыня Барысаўскай епархіі – Мар'інагорская ікона Маці Боскай – доўгі час была незаўважанай, а “другое жыццё” і такі высокі статус, як святыня, набыла дзякуючы выпускніку нашай установы адукацыі 1962 года Ігару Корзуну, якога зараз мы ведаем як архіепіскапа Пінскага і Лунінецкага Стэфана. На гэтым этапе навучэнцаў зацікавіла ўжо шмат што: і як аграном прайшоў уласны шлях ад поля да храма, і як ікона заставалася незаўважанай, і дзе яна знаходзіцца зараз, і чаму ёй надалі статус святыні. Даследаванне ўключала гутаркі са сведкамі гісторыі, з мясцовымі жыхарамі, вывучэнне спецыяльнай літаратуры, яе аналіз і параўнанне з інтэрнэт-крыніцамі, работа ў Нацыянальным архіве, сустрэчы са святарамі, наведванне кафедральнага сабора Святога благавернага князя Аляксандра Неўскага ў Мар'інай Горцы, наступная апрацоўка інфармацыі.

Адзін факт, як правіла, адкрывае за сабой іншыя. Так мы больш дэталёва пазнаёмліся з цікавай гісторыяй пабудовы храма Успення Багародзіцы, з яго незайздросным лёсам, з біяграфіямі людзей, якія зрабілі з'яўленне цэркваў у пасёлку справай свайго жыцця, як у мінулым, так і зараз. У мінулым – гэта святар Фама Русецкі, зараз – грамадскі дзеяч Міхаіл Аляксейчык. Навучэнцам цікава працаваць над такімі праектамі, бо яны адчуваць, што дакранаюцца да нечага чароўнага, што валодае асаблівай сілай, якая асвятляе душы і спрыяе добрым учынкам, а значыць – унутранаму спакою – таму, чаго іншы раз так не хапае як падлеткам, так і дарослым.

На навукова-практычных канферэнцыях з міжнародным удзелам “Зямля – наш агульны дом”, “У свет творчасці, у свет пошуку, у свет навукі”, даследчая работа “Ружы ў крапіве на жыццёвым шляху Захара Біралы” навучэнца першага курса Малашука Мікіты двойчы адзначана дыпламамі III ступені. Работа прысвечаная нашаму земляку і калеге Захару Біралу. Захар Бірала для нас не проста беларускі паэт: ён доўгі час выкладаў у каледжы беларускую мову і літаратуру. А яго вершы і сёння выклікаюць цікавасць і шчырую ўсмешку. На доме ў пасёлку Мар'іна, дзе жыў Захар Якаўлевіч, размешчана мемарыяльная дошка – адна з дзвюх у пасёлку. Выконваючы заданні квэст-гульні, першакурснікі вымушаны былі звярнуць асаблівую ўвагу на тэкст, які размешчаны на дошцы, а каб адказаць на пытанне і перайсці на наступны ўзровень гульні, трэба было шукаць адказ праз сродкі экспазіцыі нашага музея і знаёміцца з творчасцю паэта. Асобныя біяграфічныя факты прыцягнулі ўвагу навучэнцаў. Ім стала вельмі цікава, як у адно імгненне магло змяніцца жыццё настаўніка ў канцы 1930-х гадоў, як наладзіць жыццё пасля несправядлівых выпрабаванняў лёсу – і гэта стала асновай для даследавання [2]. А каб атрымалася якасная конкурсная работа, былі выкарыстаны ўжо вядомыя нам метады: праца з асабістай справай, гутаркі з мясцовымі жыхарамі, якія памятаюць Захара Біралу, знаёмства з членамі яго сям'і, якія, у сваю чаргу, прадставілі сямейны архіў.

Асабліва актуальнымі ў апошні час з'яўляюцца работы, прысвечаныя 75-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і 75-годдзю Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. Нашы продкі, якія жылі, вучыліся і працавалі там, дзе зараз жывём, вучымся і працуем мы, прымалі гераічны ўдзел у ваенных падзеях, а мы не маем права забываць пра іх подзвіг і праз стагоддзі. Іх гераічная справа знайшла ўвасабленне ў конкурсных работах

Адчуваючы гонар за сваіх калег і навучэнцаў, да даследчай дзейнасці далучыўся і дырэктар каледжа. Калі быў абвешчаны конкурс “Юнгі Перамогі”, Дзяніс Валер'евіч Зубенка падзяліўся ўспамінамі пра свайго дзеда – марака Мікалая Ягоравіча Сафронава, біяграфічны партрэт якога стаў асновай для творчай работы “Успаміны Цыганчонка”. У стварэнні гэтай работы асабліва цікавым для навучэнцаў было выкарыстанне не проста сямейнага архіва, а яго сістэматызацыя і апрацоўка ў той выгляд, у якім ён захоўваецца ў сям'і дырэктара каледжа: кніга “Родам з Мар'інай Горкі”, напісаная сынам Мікалая Ягоравіча Мікалаем (дзядзькам дырэктара), ацыфраваныя фотаздымкі, крэатыўна аформлены матэрыял для ўдзелу ў акцыі “Беларусь памятае”. А кульмінацыйным момантам стаў шчыры апавед дырэктара пра сваю сям'ю, у якой, як і ў любой іншай, ёсць свае сакрэты. Менавіта шчырасць і праўдзівасць дазволілі навучэнцам інакш паглядзець на свае сямейныя

гісторыі, зразумець неабходнасць захавання памяці пра сям'ю, пра тую зямлю, на якой нарадзіліся, жывуць і працуюць бацькі, бабулі і дзядулі. Падытурхнулі да новых пытанняў, да новых сустрэч і пазнавальных размоў, да новага выкарыстання сваіх уменняў у сферы інфармацыйных камунікацый.

Выкарыстоўваючы краязнаўчы матэрыял у адукацыйным працэсе, у тым ліку і для арганізацыі даследчай дзейнасці, неабходна заклаці і захаваць у душах навучэнцаў аснову не толькі духоўнасці роднага краю, але і яго гераічнасць, каб яны пранеслі гэта праз усё жыццё і перадалі сваім нашчадкам.

Даследчая дзейнасць будзе паспяховай, калі цікавасці выкладчыка ўмела прайдуць у захапленні навучэнцаў. Гэта залежыць ад асабістых якасцей педагога, яго ўмення знаходзіць агульную мову з навучэнцамі, быць з імі на адной хвалі і пры гэтым імкнуцца павышаць іх як мінімум да свайго ўзроўню. Выкладчык павінен не толькі ўмець заахоціць навучэнцаў, а і быць гатовым падзяліцца ўласнымі здабыткамі. Навучэнцы павінны ў настаўніку бачыць таго, хто дапаможа не толькі арганізаваць сваю дзейнасць, але і правільна расставіць жыццёвыя арыенціры. А для гэтага трэба ўлічваць і захапленні самага выхаванца. Важна, каб навучэнец сам сфармуляваў тую тэму даследавання, якая цікава яму і якая будзе адпавядаць яго ўнутраным парывам спазнання наваколля. Трэба ўмела кіраваць самастойнай работай навучэнца. Тады фармулююцца і развіваюцца не толькі навыкі, якія забяспечваюць даследчую дзейнасць, але і ўдасканалюцца камунікатыўныя якасці, якія так неабходны сучаснаму маладому чалавеку, які ў хуткім часе пойдзе ў самастойнае працоўнае жыццё. Безумоўна, неабходна ствараць сітуацыю поспеху, пры чым як для навучэнцаў, так і для педагогаў – для гэтага не трэба саромецца прэзентаваць і нават рэкламаваць сваю дзейнасць, прадстаўляць свой вопыт і яго вынік, дзяліцца даследчымі здабыткамі з акружаючымі – напрыклад, такія работы можна класці ў аснову выхаваўчых мерапрыемстваў.

Радзімнасць: родны край, яго людзі, гісторыя, геаграфія і культурная спадчына – адзін з найважнейшых сродкаў сувязі навучання і выхавання з жыццём. Гэта і эстэтычнае, і маральнае, і, безумоўна ж, грамадзянскае і патрыятычнае выхаванне. Гэта часта і становіцца цікавай асновай для ажыццяўлення даследчай дзейнасці. Уласны вопыт і вопыт калег падказвае тое, што чым болей ведаў пра родны край ты ўжо маеш, тым болей ты шануеш, любіш малую радзіму і адчуваеш сябе сапраўдным патрыётам, але пры гэтым верыш у тое, што яшчэ разгаданыя не ўсе загадкі. Таму і імкнешся іх разгадаць.

Літаратура

1. Кушняроў, В. А. З любоўю да Радзімы / В. А. Кушняроў // Образование Минщины. – 2019. – № 2(79). – С. 74–76.
2. Карлюкевіч, А. М. І марам волю дам: літаратурная карта Пухавіччыны / А. М. Карлюкевіч. – Мінск : Беларус.энцыкл. імя П.Броўкі, 2011. – 304 с.